

Jeremy Miles AS/MS
Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jayne Bryant AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

25 Ionawr 2022

Annwyl Jayne

Diolch am eich llythyr, dyddiedig 12 Ionawr, yn tynnu sylw at rai elfennau o Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 (Deddf 2018) y gellid eu camddehongli. Rwy'n ddiolchgar am y cyfle i roi rhywfaint o eglurder a sicrwydd i'r Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar y mater hwn.

Bydd yr esboniadau canlynol ar y materion a godwyd gan Gymdeithas Genedlaethol Plant Byddar Cymru (NDCS) wedi'u cynnwys mewn dogfen Cwestiynau Cyffredin sy'n cael ei pharatoi ar hyn o bryd.

A yw addasiad rhesymol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb yn effeithio ar yr hawl i gael Cynllun Datblygu Unigol (CDU)?

Efallai y bydd angen i'r ysgol wneud addasiad rhesymol ar gyfer plentyn o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Efallai y bydd gan yr un plentyn Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) hefyd, ac os felly bydd angen CDU arno (mae yna eithriadau yn gysylltiedig â chynlluniau Addysg, Iechyd a Gofal (AIG) ac asesiadau AIG plant sy'n byw yn Lloegr).

Rhaid ystyried p'un a oes gan blentyn ADY, ac os felly, y Ddarpariaeth Ddysgu Ychwanegol (DDdY) benodol sydd ei hangen arno, fesul achos. Mae dyletswyddau ar ysgolion a gynhelir o dan y Ddeddf ADY a Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r dyletswyddau yn rhai gwahanol, ac efallai y bydd angen addasiadau rhesymol, darpariaeth o dan CDU, neu, mewn rhai achosion, y ddau. Nid yw cyflawni dyletswyddau un Ddeddf, felly, yn gwneud i ffwrdd â'r angen i gyflawni dyletswyddau'r llall.

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400
Gohebiaeth.Jeremy.Miles@llyw.cymru

Correspondence.Jeremy.Miles@gov.wales

A oes yna drothwyon o ran lefel yr angen sy'n penderfynu pwy sy'n gymwys i gael CDU?

Mae CDUau wedi'u llunio ar gyfer dysgwyr ag ADY ar bob lefel – o anghenion llai i rai cymhleth iawn. Y maen prawf wrth asesu cymhwysra i gael CDU bob amser yw a oes gan y plentyn neu'r person ifanc anhawster dysgu neu anabledd sy'n galw am ddarpariaeth ddysgu ychwanegol. Lle bo'n ymddangos bod angen cefnogaeth ychwanegol ar blentyn oherwydd anhawster dysgu neu anabledd, rhaid i'r ysgol a gynhelir neu'r awdurdod lleol benderfynu fel rheol p'un a oes gan y plentyn ADY. Lle penderfynir bod ganddo ADY, bydd ganddo hawl i CDU yn gyffredinol sy'n cofnodi'r DDdY sydd i'w gwneud ar ei gyfer er mwyn cyflawni ei anghenion dysgu ychwanegol. Mae'r sefyllfa yn un debyg iawn yn achos pobl ifanc, er mai sefydliad addysg bellach, efallai, a fydd yn gorfod gwneud y penderfyniad hwnnw.

Mae yna rai eithriadau i hyn, er enghraifft os oes gan y plentyn neu'r person ifanc gynllun AIG, neu yn achos person ifanc ag ADY nad yw mewn ysgol a gynhelir neu sefydliad addysg bellach yng Nghymru, rhaid i'r awdurdod lleol benderfynu, yn unol â Rheoliadau Anghenion Dysgu Ychwanegol (Cymru) 2021, p'un a oes angen CDU er mwyn cyflawni ei anghenion rhesymol am addysg neu hyfforddiant. Mae'r Cod yn ymdrin â hyn yn fanylach.

Gan ddefnyddio ymateb graddedig, dylai DDdY ddechrau ar y lefel isaf i gyflawni anghenion y plentyn neu'r person ifanc, gan fanteisio ar yr holl adnoddau sydd ar gael cyn troi at arbenigedd. Efallai y bydd angen mwy o DDdY ar rai plant neu bobl ifanc dros amser os bydd eu cynnydd yn parhau i fod yn destun pryder. Yn achos eraill, bydd yr angen am DDdY yn lleihau'n raddol, os bydd yr ymyriadau yn llwyddo. Ymdrinnir â hyn hefyd yn y Cod.

Beth yw Darpariaeth Ddysgu Ychwanegol? Pa gefnogaeth gan wasanaethau arbenigol a ystyrir yn DDdY?

Lle daw i sylw ysgol, sefydliad addysg bellach neu awdurdod lleol, neu lle bydd yn ymddangos iddo fel arall y gallai fod gan blentyn neu berson ifanc anghenion dysgu ychwanegol, rhaid i'r ysgol a gynhelir, y sefydliad addysg bellach neu'r awdurdod lleol benderfynu, fel rheol, p'un a oes gan y plentyn neu'r person ifanc ADY. Lle penderfynir bod gan y plentyn neu'r person ifanc ADY, fel rheol bydd angen i'r ysgol, y sefydliad addysg bellach neu'r awdurdod lleol lunio a chynnal Cynllun Datblygu Unigol ar gyfer y plentyn.

Mae'r prawf ar gyfer ADY wedi'i nodi yn y Ddeddf (a.2) a dylid ei ddefnyddio yn achos pob plentyn neu berson ifanc unigol – rhaid ystyried yr union amgylchiadau wrth wneud pob prawf. Mae ADY yn golygu bod gan yr unigolyn anhawster dysgu neu anabledd sy'n galw am DDdY, sef darpariaeth addysgol neu hyfforddiant sy'n wahanol i, neu'n ychwanegol at yr hyn a ddarperir yn gyffredinol i eraill o'r un oed mewn ysgolion prif-ffrwd a gynhelir, sefydliadau addysg bellach prif-ffrwd a lleoliadau lle darperir addysg feithrin.

Y DDdY sy'n ofynnol ar gyfer anhawster dysgu neu anabledd plentyn neu berson ifanc yw'r hyn sydd i'w nodi yn y CDU (gweler adran 10(b) y Ddeddf). Mae'r union DDdY sydd ei hangen ar blentyn neu berson ifanc ag ADY yn benodol iddyn nhw ac yn dibynnu ar eu hanghenion a'u hamgylchiadau unigol.

Os yw gwasanaeth arbenigol ar gael i bob dysgwr sydd ag anabledd neu gyflwr penodol, mae'n debygol mai DDdY ar gyfer dysgwyr unigol yw'r gwasanaeth hwnnw. Mae p'un a yw'n DDdY ai peidio yn dibynnu ar p'un a yw anhawster dysgu neu anabledd y plentyn neu'r person ifanc yn galw amdani, a ph'un a yw'n ddarpariaeth addysgol neu hyfforddiant sy'n

ychwanegol at neu'n wahanol i'r ddarpariaeth gyffredinol i bob dysgwr sydd o'r un oed â'r plentyn neu'r person ifanc (gan gynnwys y rheini nad oes ganddynt yr anabledd neu'r cyflwr dan sylw).

Mewn rhai achosion, er mwyn sicrhau'r DDdY a nodir, efallai y bydd angen mathau anuniongyrchol o gefnogaeth, er enghraifft hyfforddi'r unigolyn a fydd yn gweithredu'r DDdY. Mae'r Cod yn rhagweld y gellir amlinellu'r manylion hyn yn yr adran o'r CDU sy'n ymwneud â DDdY (paragraff 23.37):

Bydd yr wybodaeth a gofnodir am y DDdY yn fwy defnyddiol os yw'n cael ei chyflwyno mewn ffordd glir. Dylai'r wybodaeth fod yn fanwl, yn benodol ac yn fesuradwy. Gallai'r eglurder hwn ddeillio o ddisgrifio'r tasgau neu'r camau penodol a fydd yn cael eu cyflawni; gallai hefyd fanylu ar yr hyfforddiant neu'r cymwysterau y bydd eu hangen ar unrhyw aelodau staff. Ni fydd datgan yn unig y bydd cymorth yn cael ei ddarparu yn bodloni'r angen i fod yn eglur; mae'n bwysig disgrifio'r tasgau y bydd unrhyw staff yn eu gwneud neu'n eu hwyluso, yr hyn y byddant yn gyfrifol amdano, ac, os oes angen, y cymwysterau neu'r hyfforddiant y bydd eu hangen arnynt.

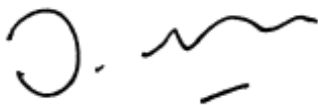
Yn dibynnu ar yr amgylchiadau, felly, gallai hyfforddiant arbenigol i staff addysgu fod yn rhan o'r disgrifiad o'r DDdY yn CDU plentyn neu berson ifanc. Fodd bynnag, ni fydd pob mewnbyn gan wasanaethau arbenigol yn DDdY o reidrwydd. Efallai y darperir rhywfaint o gymorth gwasanaethau arbenigol, gan gynnwys rhai mathau o hyfforddiant staff, at ddibenion eraill, er enghraifft i helpu staff i nodi anghenion neu i godi ymwybyddiaeth o gyflyrau penodol yn gyffredinol.

Ymateb i Bapur Sefyllfa Cymdeithas Genedlaethol Plant Byddar Cymru

Mae'r materion a godwyd gan Gymdeithas Genedlaethol Plant Byddar Cymru am ddarpariaeth GIG nad yw, o bosibl, yn cael ei chofnodi fel DDdY mewn CDUau yn faterion newydd, a bydd angen inni ymchwilio iddynt ymhellach ac i'r hyn sydd y tu ôl iddynt. Bydd swyddogion yn cwrdd â Swyddogion Arweiniol Clinigol Dynodedig Addysg ddechrau Chwefror ac yn trafod y materion hyn gyda nhw.

Gan fod prif ddarpariaethau Deddf 2018 yn cael eu cychwyn ar wahanol adegau i wahanol grwpiau o ddysgwyr, byddwn yn gwrando'n astud ar brofiadau dysgwyr ac ymarferwyr. Bydd rhaglen genedlaethol i weithredu'r system ADY yn adolygu'r cynnydd i sicrhau bod y Ddeddf yn cael ei gweithredu yn unol â'i bwriad.

Yn gywir,

Jeremy Miles AS/MS

Gweinidog y Gymraeg ac Addysg
Minister for Education and Welsh Language